

Literatura

AMČR: Záznam M-202504628 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202504628>.
 Schenk, Z., Přichystal, A. 2025: Rokytnice (okr. Přerov).
Přehled výzkumů 66(1), 234.
 Šmíd, M. 2004: Rokytnice (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 45, 179.

Summary

An archaeological excavation conducted during the construction of the D55 motorway revealed part of a Linear Pottery culture settlement in the 'Za Oborou' field (Rokytnice u Přerova cadastral area, Přerov District). A complete longhouse measuring 18 × 6 m was excavated, including construction pits along its long sides, as well as several clay pits and storage pits in its vicinity. The newly investigated contexts are associated with a previously known settlement in this area (Šmíd 2004; Schenk, Přichystal 2025).

Marek Kalábek, Jakub Vrána, Kristína Majorošová, Šimon Polínek

Telnice (k. ú. Telnice u Brna, okr. Brno-venkov)

Ul. Hliníky; „Na Krakovci“, parc. č. 1333, 1340/1, 1292/8, 1291/15. Lengyelská kultura. Sídliště. Skupina/sít sond. Záchranný výzkum. AMČR: M-202401159.

Lokalizace: S-JTSK: -590568.43, -1171147.78

Obec Telnice je územím s početnými archeologickými nálezy. Během zemních prací předcházejících výstavbě šesti rodinných domů v ulici Hliníky bylo v roce 2025 prozkoumáno 41 zahloubených objektů. Vzhledem k průběhu stavební činnosti, kdy provedená skrývka nezasahovala do sprašových podložních vrstev, byly zjištěné objekty identifikovány, dokumentovány a vzorkovány ve výkopech pro základové pasy. Výrazně menší část výkopů byla odložena až na následující rok 2026. Na základě předběžného terénního zhodnocení je část prozkoumaných objektů neolitického stáří (lengyelská kultura) a druhá výrazná skupina objektů patří starší době bronzové (kultuře únětické). Výzkumem byla tedy zdokumentována další část polykulturního sídliště známého již od 19. století, vystupujícího v literatuře pod názvem „Na Krakovci“ (Belcredi et al. 1989), které bylo v minulosti opakovaně porušované těžbou hlíny (viz současný název ulice Hliníky).

Literatura

AMČR: Záznam M-202401159 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202401159>.
 Belcredi, L., Čížmář, M., Košťurík, P., Oliva, M., Salaš, M. 1989: *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov.

Summary

During earthworks carried out in advance of the construction of six family houses in Telnice (Brno-Country District), 41 sunken features were investigated in 2025. Based on a preliminary field assessment, some of the features date to the Neolithic period (Lengyel culture), while a significant proportion belong to the Early Bronze Age (Únětice culture).

Marek Lečbych

Tovačov (okr. Přerov)

„U Pomníku“, parc. č. 362/121.

Neolit–eneolit. Ojedinelý artefakt. Povrchový nález. Průzkum. AMČR: M-202504991-N00003.

Lokalizace: WGS-84: 49.4439917N, 17.2855729E

Dne 11. 9. 2025 našel spolupracovník Muzea Komenského v Přerově J. Dokoupil během povrchového sběru v trati „U Pomníku“, na parc. č. 362/121, poblíž severního okraje katastru města Tovačova torzo broušeného kamenného nástroje. Jedná se o středovou část motyky (či sekeromlatu) mírně trapézovitého tvaru se zaobleným příčným průřezem a dochovaným provrtem (obr. 17). Délka torza předmětu činí 82 mm. Maximální dochovaná šířka je 49 mm. Výška nástroje v úrovni provrtu dosahuje 26 mm. Hmotnost artefaktu činí 190 g. Povrch nástroje byl původně důkladně vybroušen do lesku. Břítová část motyky byla v minulosti odlomena, přičemž provrt je umístěn spíše blíže k týlu nástroje. Průměr provrtu činí 18 mm. Poté, co došlo k odlomení břítové části nástroje, byl předmět druhotně užíván jako otloukač, čemuž nasvědčuje nápadné opotřebení na obou protilehlých koncích artefaktu. Dále jsou místy na povrchu nástroje zřetelné starší stopy poškození způsobené odštípnutím suroviny v důsledku používání, které jsou pokryty vápnitým sintrem. V jednom případě se jedná o výraznější poškození recentního stáří způsobené patrně zemědělskou technikou.

Popisovaný artefakt byl zhotoven z metamorfované horniny temně černozeleň barvy. Pod stereomikroskopem jsou nápadné hojně jehličkovité amfiboly, často s radiálně paprscitým uspořádáním. Jen zcela podřadně jsou v hornině světlejší bělošedé skvrny tvořené převážně plagioklasy. Magnetická susceptibilita vykazuje v případě exempláře z Tovačova relativně nízké hodnoty kolem $0,17 \times 10^{-3}$ SI jednotek. Hornina svým charakterem velmi dobře odpovídá nefritoidní varietě metabazitu typu Jizerské hory, pro kterou je charakteristická právě nižší magnetická susceptibilita ve srovnání s typickou páskovanou varietou (Přichystal 2009, 177).

Obr. 17. Tovačov. Torzo broušeného artefaktu sekundárně použité jako otloukač. Foto Z. Schenk.

Fig. 17. Tovačov. Fragment of a polished stone artefact secondarily used as a hammerstone. Photo by Z. Schenk.

Nalezený artefakt lze rámcově datovat do období neolitu či eneolitu. Místo nálezů se nachází na pravobřeží řeky Moravy v bezprostřední blízkosti polykulturní archeologické lokality situované při západním okraji Hradeckého rybníka v místě zaniklého hliníku označovaného staršími badateli „Hradčouch“. Lokalita je známá z archeologické literatury od konce 19. století (Červinka 1902, 81, 229). Ze samotné lokality a jejího bezprostředního okolí jsou známy nálezy kamenné broušené industrie, mezi které patří například sekeromlaty kultury se šňůrovou keramikou (Šebela 1999, 154, Pl. 166: 2). V roce 2021 byla na této lokalitě nalezena břitová část sekeromlatu zhotovená ze serpentinitu (Schenk et al. 2023).

Literatura

AMČR: Záznam M-202504991-N00003 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202504991-N00003>.

Červinka, L. I. 1902: *Morava za pravěku*. Vlastivěda moravská. I. Země a lid, svazek II. Brno: Musejní spolek.

Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.

Schenk, Z., Přichystal, A., Dokoupil, J. 2023: Tovačov (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 64(1), 216–217.

Šebela, L. 1999: *The Corded Ware Culture in Moravia nad in the Adjacent Part of Silesia (Catalogue)*. Fontes Archaeologiae Moraviae XXIII. Brno: Archeologický ústav Akademie věd České republiky v Brně.

Summary

In 2025, a fragment of a polished stone axe or axe-hammer, secondarily used as a hammerstone (Fig. 17), was recovered during a surface survey in the 'U Pomníku' field (Tovačov cadastral area, Přerov District). The artefact is made of a nephritoid variety of Jizerské hory-type metabasite and can be broadly dated to the Neolithic or Eneolithic period.

Zdeněk Schenk, Antonín Přichystal, Josef Dokoupil

Uničov (k. ú. Dolní Sukolom, okr. Olomouc) „V Lukách“.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. AMČR: M-202405676.

Lokalizace: S-JTSK: -553153.1, -1098562.68; -553155.86, -1098561.67; -553142.85, -1098402.65; -553138.1, -1098402.9

V dubnu 2025 prozkoumali pracovníci Archeologického centra v Olomouci, p. o., na stavbě cyklostezky šestnáct sídlištních objektů (kultura s lineární keramikou, laténská kultura) a dva žárové hroby (lužická kultura). Cyklostezka se nachází na severním okraji obce, podél západní strany silnice Uničov – Dlouhá Loučka. Mezi deseti neolitickými objekty byly identifikovány zásobní jámy, soujámí a sloupové jamky. Lokalita je známa od 30. let 20. století (Nekvasil 1963, 21).

Literatura

AMČR: Záznam M-202405676 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202405676>.

Nekvasil, J. 1963: Neolitické sídliště u Dolního Sukolomu, okr. Olomouc. *Přehled výzkumů* 1962, 21.

Summary

A rescue archaeological excavation carried out during the construction of a cycleway revealed ten settlement features belonging to the Linear Pottery culture in the 'V Lukách' field (Uničov cadastral area, Olomouc District).

Marek Kalábek

Víceměřice (okr. Prostějov)

„Obecnice“.

Kultura lineární keramiky, lengyelská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. AMČR: M-202505398.

Lokalizace: WGS-84: 49.3433100N, 17.1819192E

V období května až července 2025 byl realizován záchraný archeologický výzkum v souvislosti s modernizací trati Brno–Přerov (stavba 4, úsek 3). Lokalita se nachází v trati „Obecnice“ při úpatí jižního svahu návrší Kozlov, na rozhraní k. ú. Víceměřice a Němčice nad Hanou. Prozkoumáno bylo téměř 140 zahloubených objektů různého charakteru (obr. 18), především křulové jamky dokládající zde existenci nadzemní stavby, sídlištní a zásobní jámy, ale zdokumentováno bylo také několik rozsáhlých exploatačních objektů (hliníků).

Nálezový soubor z výplní objektů tvořila zejména keramika, včetně červeno-bíle malovaných fragmentů datovaných do lengyelské kultury, dále štípaná a broušená kamenná industrie, zvířecí kosti a mazanice. Ve výplni jedné křulové jamky byla zjištěna izolovaná lidská lebka bez doprovodného datovatelného materiálu. Na lokalitě bylo dále zachyceno pět žlábkovitých objektů (tzv. Schlitzgruben).

Zjištěné situace odpovídají sídlištnímu charakteru lokality, předběžně datované do staršího a mladšího neolitu. Vyhodnocení nálezového souboru probíhá.

Obr. 18. Víceměřice. Letecký pohled na výzkum. Foto M. Popelka.

Fig. 18. Víceměřice. Aerial view of the excavation area. Photo by M. Popelka.

Literatura

AMČR: Záznam M-202505398 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202505398>.